

Öv Per Lennerman resebrev 4 från Kosovo

Då var det dags att på nytt skriva några rader om det dagliga livet i Kosovo.

Även om jag befinner mig i Kosovo har naturligtvis veckan dominerats av händelserna i Sverige. Att påstå att vi härnere inte påverkats vore en stor lögn. Det är dessutom så, vilket Ni förmodligen känner till vid det här laget, att igår omkom en fänrik på den svenska bataljonen vid en sprängolycka.

Jag var av andra skäl på väg upp till den svenska bataljonen och anlände 10 minuter (kl 1100) efter det hade skett. Händelsen kan i korthet beskrivas på följande sätt. Inom Camp Viktoria finns en trädunge benämnd Mindungen, där det normalt bedrivs utbildning i mintjänst med all svensk personal som tjänstgör i Kosovo. Allt i syfte att minimera riskerna för att någon skadas under sin tjänstgöring i Kosovo. I en särskild container i anslutning till dungen förvaras därför en ”omgång” av alla minor, granater etc som finns i Kosovo.

Fänrik, Martin Wahlberg, och en soldat, Björn Olovsson, bäge ur minröjningsplutonen var nere vid containern. Soldaten är ansvarig för containern och höll på med något därinne när det som förmodas vara en handgranat med riktad sprängverkan detonerade utanför containern där Martin Wahlberg befann sig. Handgranater av denna typ har en starkare sprängladdning en normalt varför Martin Wahlberg omkom omedelbart. Då det gäller Björn Olovsson klarade han sig förhållandevis lindrigt i och med att han befann sig inne i containern. Han fick en smärre splitterskada i ena skinkan och på ena sidan av huvudet. Han transporterades med helikopter till det amerikanska fältsjukhuset men återkom redan under eftermiddagen till sina kamrater på plutonen. Utöver splitterskadorna var bäge hans trumhinnor spräckta men enligt läkarna kommer de att läka på några dagar. Huruvida han får någon framtida nedsättning av hörseln är för tidigt att uttala sig om men det finns stor chans att han klarar sig utan framtida men.

För Er som är civila kan det synas märkligt att Björn så fort transporterades tillbaka till sin pluton trots smärre splitterskador, spruckna trumhinnor och naturligtvis chockad. Orsaken är helt enkelt att det gäller att så fort som möjligt börja bearbeta det trauma som vederbörande varit utsatt. Så redan under eftermiddagen igår startade krisbearbetningen med den drabbade plutonen samt den personal som varit insatt i räddningsarbetet. Krisbearbetningen bör ske så fort det någonsin är möjligt och dessutom i det arbetslag man normalt ingår i.

I och med att jag var på plats deltog jag i den första informationen till bataljonens personal som bataljonschefen hade kl 1130 och därefter lämnade jag Camp Viktoria för att så fort som möjligt orientera den svenska personalen på KFOR HQ. När jag anlände hade dock nyheten redan nått HQ och den svenska personalen. Och återigen vajade vår svenska flagga på halv

stång. Jag kan lova Er att det är ingen uppmuntrande syn att för andra gången på en vecka se den svenska flaggan på halv stång.

I samråd med den svenska präst som tjänstgör vid HQ bestämde vi att återigen samlas i vårt NSE för en minnesstund över en förolyckad svensk. Vi gjorde naturligtvis samma sak när det blev känt att Anna Lindh mördats. Tiden bestämdes till kl 2000 på kvällen så att jag återigen kunde besöka bataljonen och bli informerad för att därefter kunna lämna relevant och korrekt information då vi samlades.

Senare under eftermiddagen blev jag meddelad att en minnesandakt skulle hållas på Camp Viktoria kl 2100 på kvällen. Vi valde dock att genomföra vår egen minnesstund i en omgivning där alla känner varandra. Kl 1900 hade jag bestämt med bataljonen att återigen besöka dem för att få aktuell information inför vår minnesstund. Jag blev mycket imponerad över det arbete som genomförts på bataljonen under eftermiddagen och kvällen. Det svåra är som alltid att få tag och underrätta de anhöriga. Det sker naturligtvis inte från bataljonen utan görs av militär personal i Sverige. Kl 1700 var föräldrarna till Martin Wahlberg underrättade och äntligen fick alla på bataljonen ringa hem och meddela att de inte var bland de drabbade. Ett undantag hade dock gjorts tidigare för de som ingick i minröjningsplutonen i och med att TT hade nyheten om olyckan ca kl 1300.

Krisbearbetningen med minröjningsplutonen hade påbörjats redan under eftermiddagen och för övriga i priogrupp 1 och 2, soldaterna på samma kompani jämte annan personal på Camp Viktoria, påbörjades krisbearbetningen under kvällen. Idag har två professionella ”debriefare” anlänt och bataljonen fortsätter under dagen med krisbearbetning för all personal. Efter att ha läst den loggbok som förts vid bataljonen är jag stolt över att vara svensk officer. Bataljonens personal har hanterat situationen på ett mycket förtjänstfullt sett. Bland annat har de engagerat ”vår” HQ präst i arbetet med krisbearbetning.

Efter att erhållit informationen på bataljonen åkte jag tillbaka till Film City där all svensk personal var samlad i vårt NSE. Det var mycket stämningsfullt med dämpad belysning och levande ljus. Efter en kort information från min sida kring de faktiska omständigheterna genomförde vi vår minnesstund genom att assistenten till vår präst, Marie, läste ett stycke ur Psaltaren följt av musik och en tyst minut. Vi var ett ”taget” gäng som därefter samtalande om den gångna veckan och därigenom själva bearbetade våra känslor efter en särdeles svart vecka.

Veckan har i övrigt bestått av ett besök till Mitrovica. Tillsammans med området kring Pec/Peja, ett av de två områden där de etniska motsättningarna är som störst. Besöket var föranlett av situationen för den romerska befolkningen i området. Ca 7 000 romer bodde i S Mitrovica då kriget bröt ut. När de sedan lämnade/flydde sina bostäder förstörde de albanska invånarna i Mitrovica området till grunden.

Huvuddelen av romerna befinner sig sen dess utomlands men det finns en liten del kvar i två små läger i N delen av Mitrovica. Den delen som i huvudsak är bebodd av serber och bosniaker. Det fanns fyra hela hus i norra delen av området som kallas för Roma Mahala. Fram till i januari i år var delar av den franska KFOR-styrkan förlagda i dessa hus men de lämnade husen i slutet av januari. Dagen efter att de lämnat husen var de i samma skick, ruiner, som övrig bebyggelse i Roma Mahala. Vi skall i detta sammanhang komma ihåg att kriget slutade för fyra år sedan.

Vid besöket träffade jag UNMIK:s representant i Mitrovica, mrs Mina Järvenpää samt borgmästaren och en representant för romerna. Kommunen har nu medgett att det är romerna som har rätten till området och planer har nu påbörjats för en återuppbyggnad och återflyttning. Det finns dock stora problem att övervinna och många av dem är likartade vid alla återflyttningar. Vem äger egentligen marken, det finns flera dokument i ärendet daterade från olika tider och de organisationer som svarar för återuppbyggnaden är inte villiga att påbörja återuppbyggnaden innan alla "ägarfrågor" är klarlagda. Denna syn innebär att man åtminstone i detta fall riskerar att hamna i ett moment 22 där ingen återflyttning stöts eftersom ägarförhållandena inte kan klarläggas fullt ut. Idag finns det ca 60 romerska familjer som har papper på sin egendom. Problemet är bara det att skall återflyttningen kunna ske på ett rationellt sätt och där infrastruktur i form av, vatten, avlopp, elektricitet, skolor och vårdcentraler byggs parallellt, måste byggandet ske i etapper vilket även ur säkerhetssynpunkt är att föredra. Jag tror att jag kommer få anledning att återkomma till Roma Mahala i framtida resebrev.

Jag har nu också påbörjat besöken vid de multinationella brigaderna (MNB) som är fyra till antalet och har nu bara en kvar. Syftet med besöken är att få en bild hur CIMIC arbetet bedrivs på de olika MNB samt skapa en kontaktyta för fortsatt samarbete. Problemet är att en stor del av CIMIC arbetet inte leds av KFOR HQ eftersom olika länder har olika agendor och därigenom själva styr många av de CIMIC projekt som pågår. Länderna ställer dessutom, i varierande grad, ekonomiska medel till förfogande varför man något cyniskt kan säga att det gäller att hamna i rätt bataljonsområde. Det innebär också att istället för att arbeta i "Enabler- och Advisoryfasen" sker mycket av CIMIC arbetet som rena "Providerprojekt".

Då det gäller den svenska bataljonen har de inga medel hemifrån men de arbetar nu i ett "Enabler perspektiv" så till vida att man ställer maskiner och personal till förfogande förutsatt att kommunen motsvarande svarar för planläggning och materielanskaffning.

Idag har den tillträdande COM KFOR besökt HQ och erhållit briefingar från de olika sektionerna. Det är en tysk generallöjtnant som heter Kammerhof och enligt ryktet och intrycket en riktig krigare. Han tillträder som ny chef den 3 oktober och kommer därmed vara min chef under resten av missionstiden. Personligen tror jag att KFOR kommer ta ett steg framåt under hans ledning och därmed tror jag även att vi går mot en mer framträdande "Advisory roll" för CIMIC verksamheten.

Det får bli allt för den här gången och jag återkommer nästa helg med nya intryck och funderingar.

Lev väl!

Per

P.S. Vädret är för närvarande inget att skryta med. Lågtryck med regnskurar och dagstemperaturer på mellan 15-20 grader.